Budsjett 2027
Økonomi- og handlingsplan 2027-2030

Administrasjonsutvalget 28.10.2026

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Kommunens ansatte yter tjenester fra *før* vugge til grav

Ca. 2 700 mill	Omsetning hvert år
Ca. 1 375	Årsverk
20 756	Innbyggere som skal ha hjelp 24/7

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Verden er i endring

– Kan fortsatt bli nødvendig å heve renten

I sommer falt prisveksten mye mer enn Norges Bank trodde. Men sentralbanken tør ikke å avlyse høstens renteheving ennå.

NOU Norges offentlige utredninger 2026: 10

Fellesskolen

Bærebjelken i framtidens samfunn

Innherred Dødsannonser Spill og grublerier Nyheter Kultur Sport Play Debatt Eiendom eAvis Marked Tips oss

Nyheter →

Ligger an til 27,5 millioner i minus – varsler kutt

Levanger kommune ligger foreløpig an til et merforbruk på 27,5 millioner kroner.

Økonomisjef Arnstein Kjeldsen og HR-sjef Ingrid Soknes Aunet i en orientering til formannskapet onsdag. FOTO: ODIN NORDTØMME

Forventningsgapet

KS definerer "forventningsgapet" som gapet mellom det som forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelige.

NOU Norges offentlige utredninger 2026: 6

Den nye velferdskommunen

Kommuner er ikke forberedt på eldrebølgen

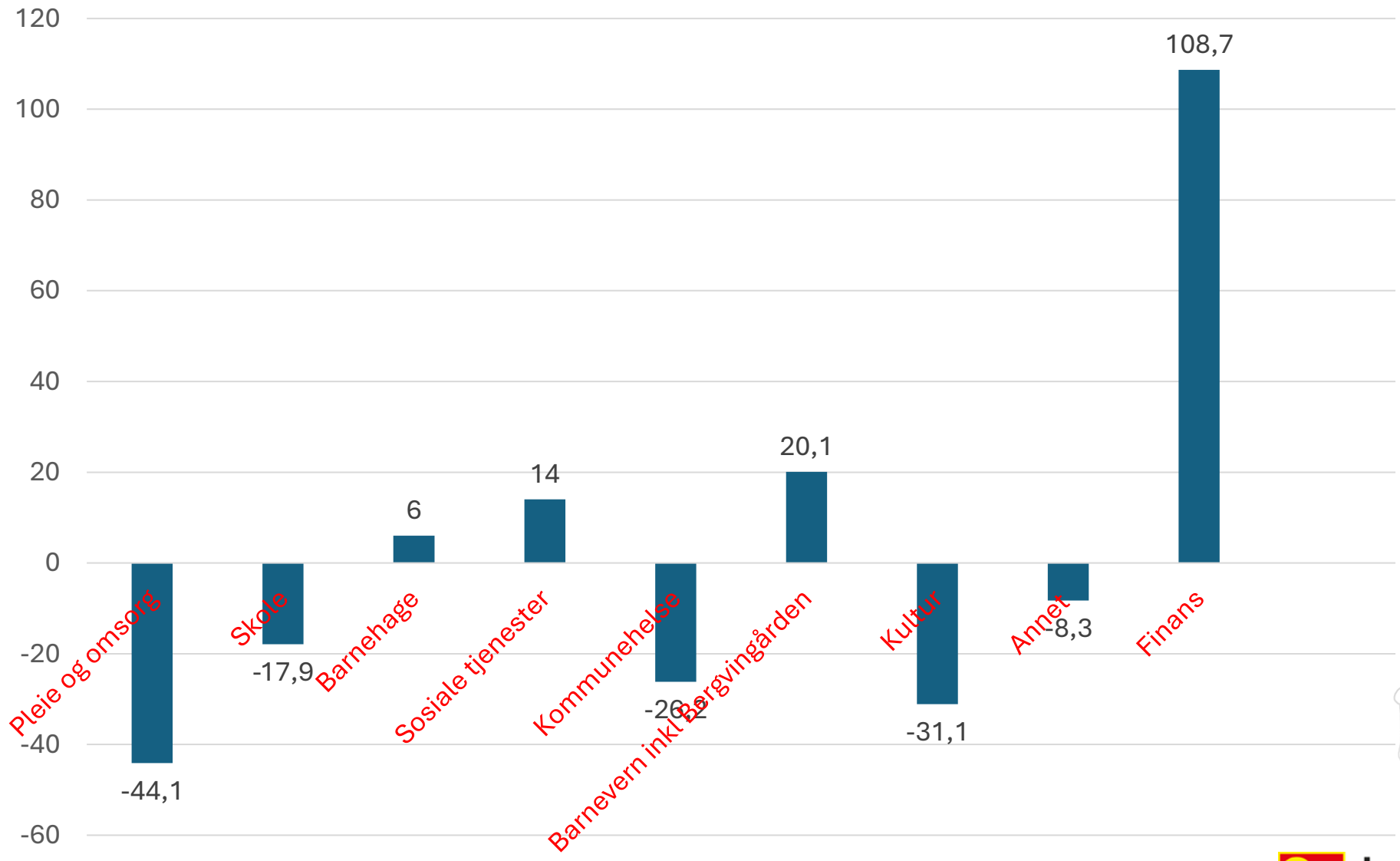
Eldrebølgen er her, men norske kommuner er langt fra forberedt på det som kommer. Riksrevisjonen mener konsekvensene kan bli alvorlige.

Levanger kommune
Levangken tjielte

Ressursbruk for tjenester innenfor inntektssystemet

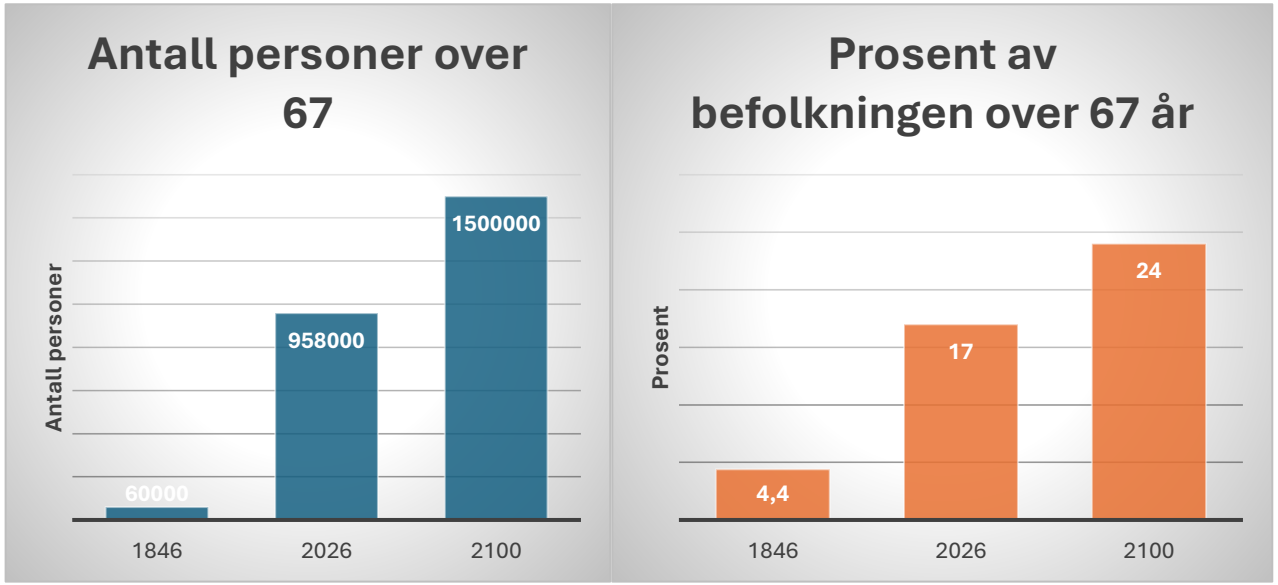
Tjeneste	+ = høyere ressursbruk - = lavere ressursbruk
Pleie og omsorg	- 44,1 mill.
Skole	- 17,9 mill.
Barnehage	+ 6,0 mill.
Sosiale tjenester	+ 14,0 mill.
Kommunehelse	- 26,2 mill
Barnevern	+ 20,1 mill.
Sum tjenester innenfor inntektssystemet	**- 48,2 mill.**

Ressursbruk sammenlignet med gjennomsnitt 2025 (mill. kroner)

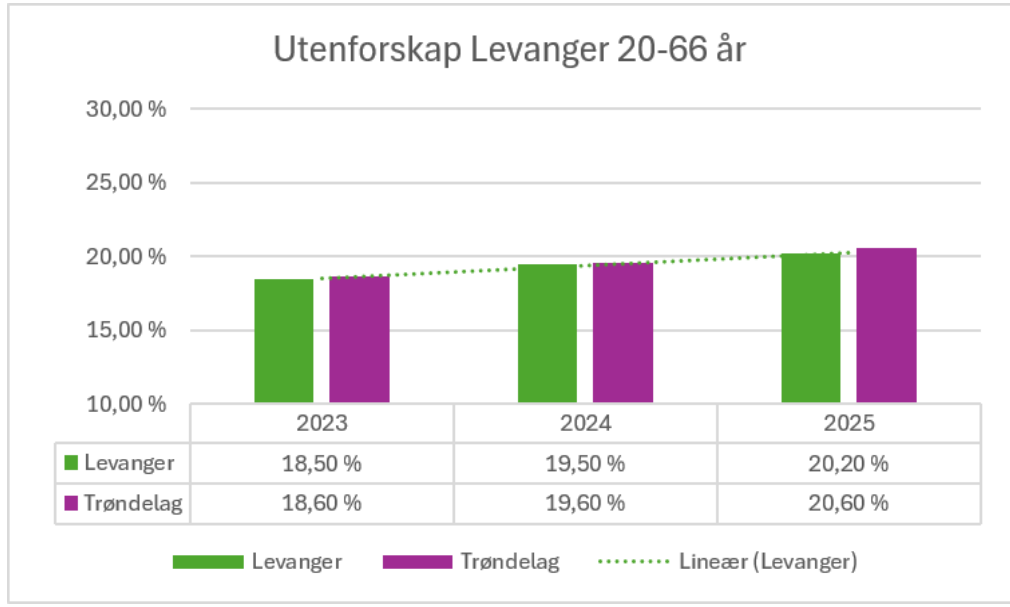

Levanger kommune
Levangken tjielte

Demografiske endringer

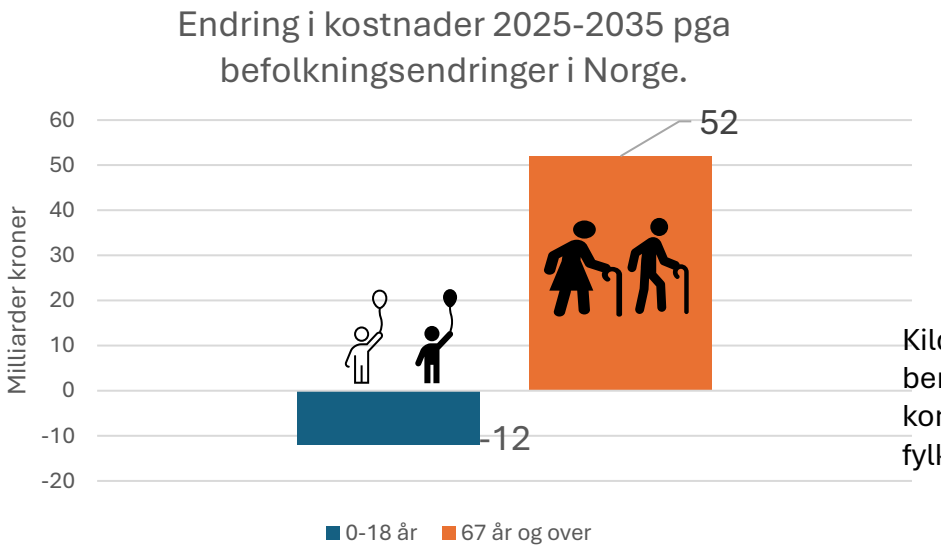
Kilde: SSB

Antallet personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeid og utdanning ved utgangen av 2025, økte fra året før.

Tall for 2025 viser at det var **2401** som verken var i arbeid, var selvstendig næringsdrivende, var i høyere utdanning eller som mottok alderspensjon. Dette utgjør 20,2 prosent av innbyggerne mellom 20 og 66 år

**Tall fra NAV*

Kilde: Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi

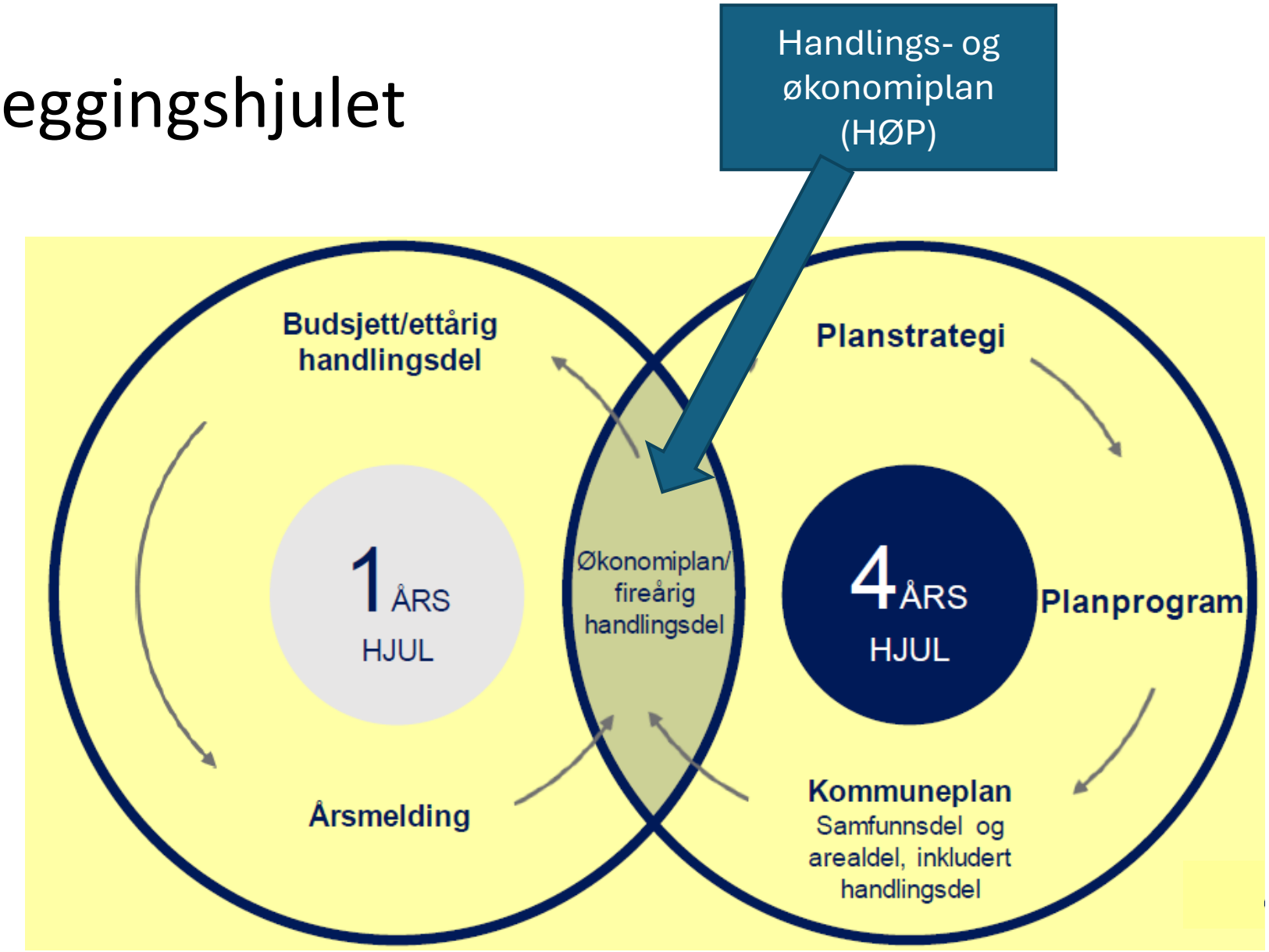
Levanger kommune
Levangken tjïelte

Hvordan henger det hele sammen?

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Planleggingshjulet

Levanger kommune
Levangken tjielte

Eller: Sagt på en annen måte

Kommunal styring skjer gjennom planverk(!)

Kommuneplanens samfunnsdel

- samordne mål, interesser og oppgaver
- fremme helhet
- ta stilling til samfunnsmessige behov og langsiktige utfordringer
- sette mål og strategier

Handlings- og økonomiplan (HØP) og budsjett

- vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier skal følges opp
- vise prioriteringer og bevilgninger innenfor økonomiske rammer
- vise planleggings- og samarbeidsoppgaver

Årsregnskap og årsberetning

- redegjøre bla for økonomisk utvikling, avvik mellom budsjett og regnskap og måloppnåelse

Porteføljestyring gjennom HØP og temaplaner

Identifisere

Utforske hvor potensialer for gevinster (kvalitet/effektivitet/økonomisk) ligger. Dette kan være over både kort og lang tidsperiode

Prioritere

Velge de riktige tiltak, investeringer og oppdrag.

Sørge for at ressursene brukes effektivt.

Sikre at alle tiltak, investeringer og oppdrag støtter organisasjonens overordnede strategi og mål.

Styring:

Følge opp fremdrift gjennom styringsdialoger, delårsrapporter og årsberetning

Justere ved behov

Evaluere

Forbedre prosesser om nødvendig

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Porteføljestyringen skjer gjennom Handlings- og økonomiplanen (HØP)

Det økonomiske grunnlaget

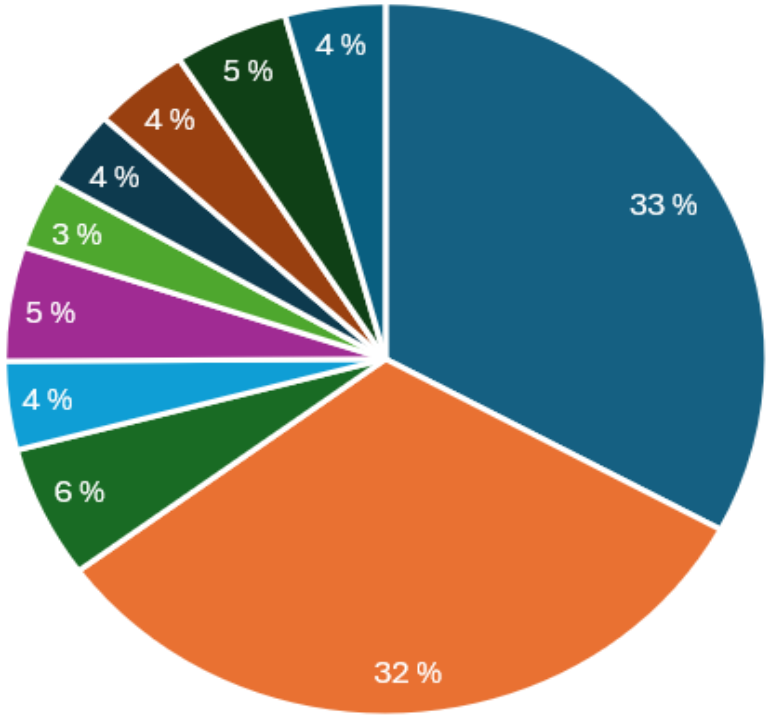
- Forslag til statsbudsjett
- Lokale styringssignal gjennom strateginotatet
- Kommunens regnskapsmessige utvikling i 2026

Illustrasjon: Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kommunens inntekter 2027

Levanger kommunes frie inntekter

- Skatt (822,2 mill.)
- Rammetilskudd (797,7 mill.)
- Statstilskudd (149,9 mill.)
- Gebyr selvkost (100,3 mill.)
- Integrering/EM-tilsk/Rentekomp (129,5 mill.)
- Eiendomsskatt (81,1 mill.)
- Husleieinntekter (86,1 mill.)
- Inntektsutjevning (102,6 mill.)
- Renter, mva-komp, sykelønn (121,0 mill.)
- Andre inntekter (106,2 mill.)

Budsjetterer med årlig 0,5 % realvekst 2028 - 2030

Lønnsvekst 4,0 % eks. pensjon
Prisvekst 2,9 %

Statsbudsjett 2027

- Kommunesektoren får vekst på 3,2 milliarder kroner
  - 2,6 milliarder kroner til kommunene
  - 0,6 milliarder kroner til fylkeskommunene

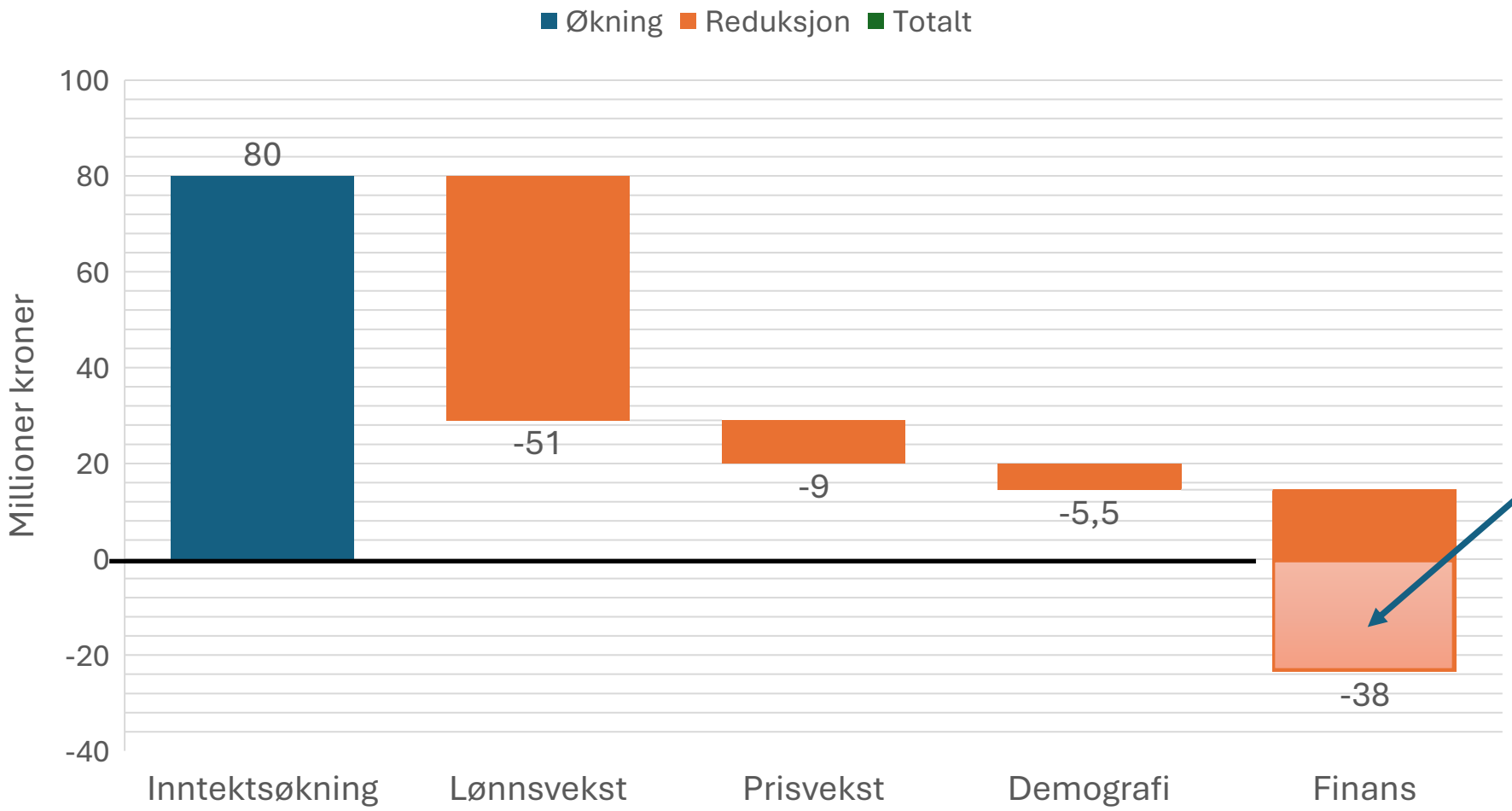
- For kommunen gir dette et handlingsrom på ca. 0,5 mrd. kroner utover anslåtte demografikostnader (ca. 70 kroner pr. Innbygger)
- Som varslet i kommuneproposisjonen
- Ingen overraskelser

Inntekter og lønns-/prisvekst

- Anslag frie inntekter 2027 1 720 608 000 kroner
- Anslag frie inntekter 2026 1 642 103 000 kroner
- Økning 80 505 000 kroner

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Mer penger? Alt er brukt opp

Effektiviseringsbehov for å gå i null.

Det politiske oppdraget: 21 punkter

- Fortsatt samme måltall på både økonomi og sykefravær
- Diverse styringssignal om samfunnsutviklingstiltak
  - Trehusbyen
  - Beredskapssamband Ytterøyferga
  - Sommerstengt Kirkegata
  - Generelt bostedsattraktivitet
- Reduksjon av tjenestenivå, inkl. ITO (tilsvarende lønnskostnader 50 årsverk) – unntatt telledato bhg.opptak og skolestruktur og Framtidens helse
- Eiendomsskatt tilbake til 2024 nivå
- Satsing på forebygging
  - Tidlig innsats bhg/skole
  - Tiltak for å redusere konsekvenser for barn i familier med vedvarende lavinntekt
  - Sommerjobb for ungdom
  - Styrking kulturenheten
- Energikostnader, bilpark, salg av fast eiendom, regionalt samarbeid, innleid personell, beredskap, kompetanse, samordning ved kriser

Oppfølgingspunkt knyttet til budsjettarbeid

- Måltall på 1,5% netto driftsresultat, gjeldsgrad på 120% og disp.fond på 210 mill. kr. innen 2035
- Tjenestenivået bes tas ned
- Telledatoer holdes på samme nivå
- Mindre bruk av ITO
- Gjennomgang av bilpark
- Framtidas helse i Levanger
- E-skatt skal ned på 2024 nivå
- Reduksjon lønnskostnader tilsvarende 50 årsverk
- Bedre rammer til kulturenheten
- Reduksjon av energikostnadene

Kommunedirektørens vurderinger av disse styringssignalene

- Måltallene står ved lag, men ikke måloppnåelse for 2027
- Tjenestenivået skal ned, men opp til 50 årsverk i 2027 er ikke mulig
  - Uansett påvirker dette tjenestekvalitet
- Telledato holdes på samme nivå
- Sektorforskyvning mellom oppvekst og helse
  - Krevende i praksis på grunn av et økende utfordringsbilde hos innbyggere i skolepliktig alder
- Framtidas skole – sluttbehandling 2. desember
- Vedtak i forbindelse med Framtidas helse følges opp
- E-skatt holdes på samme nivå som i 2026
- Budsjettrammene til kulturenheten styrkes ikke, den reduseres

Budsjettprosessen i korte trekk

- Innsparingskrav til alle enheter på 2 % (juni)
- På grunn av en forverring av regnskapsprognosen for 2026 ble innsparingskravet økt til 4 % for flere enheter (september)
- Enhetene har fått i oppdrag å identifisere tiltak for både 2026, 2027 og 2028 (september)
- Kvalitetssikring av rammer og tiltak, primært gjennom styringsdialog 4 med enhetsledere (oktober)

2 %

4 %

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Den store utfordringen i budsjettarbeidet

- Finne den riktige balansegangen mellom kortsiktige tiltak og gode omstillingsprosesser som tar tid
- Å legge et kommunebudsjett som bærer preg av mye uforutsigbarhet og målkonflikter
- Forventningsgapet er økende
- Høy gjeldsgrad(!)
- Enhetene har gjennomført betydelige omstillinger frå før
- Flere eldre, færre yrkesaktive, økt kompleksitet i tjenestebehovet

Er det da mulig å legge fram et realistisk budsjett?

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Overordnede budsjettpremisser

- Lønns- og prisvekst (deflator) fra 2026 til 2027 anslås til 3,8 prosent
- Lønnsvekst i samsvar med forutsetninger i statsbudsjett 4,0 prosent
- Inntektsvekst i samsvar med forslag til statsbudsjett 4,9 prosent
- Enheter er kompensert for prisvekst og delvis for demografi, samtidig som at de har fått innsparingskrav
- Rentenivå i samsvar med prognose i oktober -26, porteføljerente på 4,85 prosent
- Bosetting av ca. 135 flyktninger i 2026 og 50 i 2027
- Varierende strømpris gjennom året varierende fra 40 til 120 øre/kwh
- Streng innkjøps- og ansettelseskontroll videreføres
- Omstillings-/innsparingskrav til enhetene fortsetter
- Budsjettrammene er tilpasset redusert aktivitetsnivå
  - Gjelder ikke for BPA, øk.sos.hjelp, ressurskrevende tjenester, mm.
- Eventuelle budsjettoverskridelser vil kunne medføre reduksjon i andre tjenestetilbud

Integreringstilskudd og tilskudd enslige mindreårige

- Budsjettert inntekt
  - Enslige mindreårige 35,9 mill. kroner
  - Integreringstilskudd 89,3 mill. kroner
  - SUM 125,2 mill. kroner
- Anvendelse
  - Innvandrertjenesten 62,6 mill. kroner
  - Grunnskole 9,0 mill. kroner
  - Bergvingården 13,5 mill. kroner
  - Stillinger barnevern, helsestasjon m.v. 7,5 mill. kroner
  - NAV - økonomisk sosialhjelp 6,0 mill. kroner
  - Barnehage 3,0 mill. kroner
  - Tiltak helse/velferd 4,2 mill. kroner
  - Kultur 0,5 mill. kroner
  - SUM 106,3 mill. kroner

19

«Overskuddet» av integreringstilskuddet brukes i andre deler av drifta

Eiendomsskatt

- Uendret promillesats i planperioden

- Hva er handlingsrommet – dvs. full utnyttelse e-skatt?
  - 2027 +12,3 mill. kroner (sats 4,0/5,4 promille)
  - 2028 +16,0 mill. kroner (sats 4,0/6,4 promille)
  - 2029 +18,2 mill. kroner (sats 4,0/7,0 promille)

Hva må innbyggerne betale?

- Vann/avløp/feiing (selvkost)
  - Vanngebyr økes med 6,0 %
  - Avløp økes med 7,0 %
  - Feiing økes med 10,0 %

- Hva betyr dette for innbyggerne?
  - Uendret eiendomsskatt
  - Feiing økes med kr.93,-
  - Vanngebyr v/150 kubikk, økes med kr. 321,-
  - Avløpsgebyr v/150 kubikk, økes med kr. 551,-

- Parkeringsavgift økes, ikke justert siden 2025
- Priser ellers jfr. sentrale føringer og deflator
- Renovasjonsavgifter foreslått økt med 2 % (Innherred renovasjon – vedtas ikke av k-styret)

Hva med driftsmarginen?

- Det legges opp til en driftsmargin på 14,5 mill. kroner i 2027 (ca 0,5 % av våre brutto driftsinntekter). Opprinnelig budsjett 2026 20,2 mill. kr (0,8 %)
- Netto driftsresultat er budsjettert til 20,4 mill. kroner (0,8 % av brutto driftsinntekter). Opprinnelig budsjett 2026 28,9 mill. kr. (1,2 %)
- Dette er ikke i tråd med den politiske bestillingen fra strateginotatet
- Det er fortsatt mulig å nå målsettingen om driftsmargin i 2027 ved at man tar i bruk ubenyttede tiltak
- For kommunedirektøren har dette vært en avveining mellom ulike hensyn:
  - Til dels motstridende politiske styringssignal
  - Lover, normer, forskrifter, mm.
  - Omstillingstakt
  - ++

Oversikt over utvikling av driftsmargin i perioden 2026 – 2030

	Opprinnelig budsjett 2026	Prognose 2026	2027	2028	2029	2030
Netto driftsresultat kroner	28 909	- 11 000	20 086	33 308	33 810	42 009
Netto driftsresultat %	1,2 %	-0,4 %	0,8 %	1,4 %	1,4 %	1,7 %
Avsetning til disp.fond kroner	20 211	0	14 528	17 399	17 901	26 100
Disposisjonsfond (akk.) % *	0,8 %	0,1 %	0,7 %	1,3 %	2,0 %	2,9 %

Tiltak i 2027 (et utvalg)

Kostnadsreduserende tiltak/økte inntekter tilsvarende ca. **35 mill.** kroner - vi teller penger, ikke årsverk.

- Tiltak fra gjeldende økonomiplan videreføres med helårsvirkning
- Bemanningstilpasninger innen helse og velferd tilsvarende ca. 12 årsverk
- Bemanningstilpasninger oppvekst tilsvarende ca. 10 årsverk
- Bemanningstilpasninger samfunnsutvikling og fellesområder tilsvarende ca. 4 årsverk

- Totalt ca. 65 ulike tiltak er innarbeidet

Hva har vi blant annet funnet rom for i 2027

- Ny hybrid brannordning - halvårsvirkning
- Satsing på ENØK-tiltak, "frikjøp" av intern ressurs
- Forebyggende ungdomsteam – bruk av tilskuddsmidler fra BUF-dir
- Dagsverket inn i ordinær drift (fra NTE-midler)
- Koordinatorstilling inkludering og veilederstilling NAV
- Ettersøksutgifter landbruk, miljø og arealforvaltning innarbeidet
- Nettorammene innen helse og velferd økes på grunn av brukervekst
- Økte kapitalkostnader knyttet til Staup 2 og Åsen skole

Ubenyttede tiltak

- Eiendomsskatt
- Skolestruktur
- Omklassifisering kommunale veier
- Ytterligere reduksjon av investeringsnivå
- Økte egenandeler matombringing

- Effekt 15 – 30 mill. kroner i løpet av planperioden

Investeringer

- Åsen skole – 2027 - 2029 (225 mill. kroner)
- Staup II – 2027 - 2029 (656 mill. kroner)
- Bygg heldøgns omsorgsbase (Leira/Jamtvegen) - 2027-2029 (167 mill. kroner)
- Nyanlegg vann/avløp (280 mill. kroner i ø-planperioden)
- Resten er mindre prosjekter (eks. heis Skogn b/u, asfaltering, rehab. kommunale bygg og boliger, tavler skoler, biler og maskiner, SD-anlegg Trønderhallen, Løa og Halsan skole, velferdsteknologi, vedmaskin etc.)

«Parkerte» investeringer

- Familieleiligheter Rønningsbergvegen
- «Avlastningsveg» Holåsen – Fiborgtangen
- Tomteutvikling Halsan
- Næringsareal
- Klatrevegg Trønderhallen
- Sykkelparkering sentrum (jernbanestasjonen/rådhuset)
- Diverse reduksjoner i ulike «sekkeposter»

Har vi råd til dette?

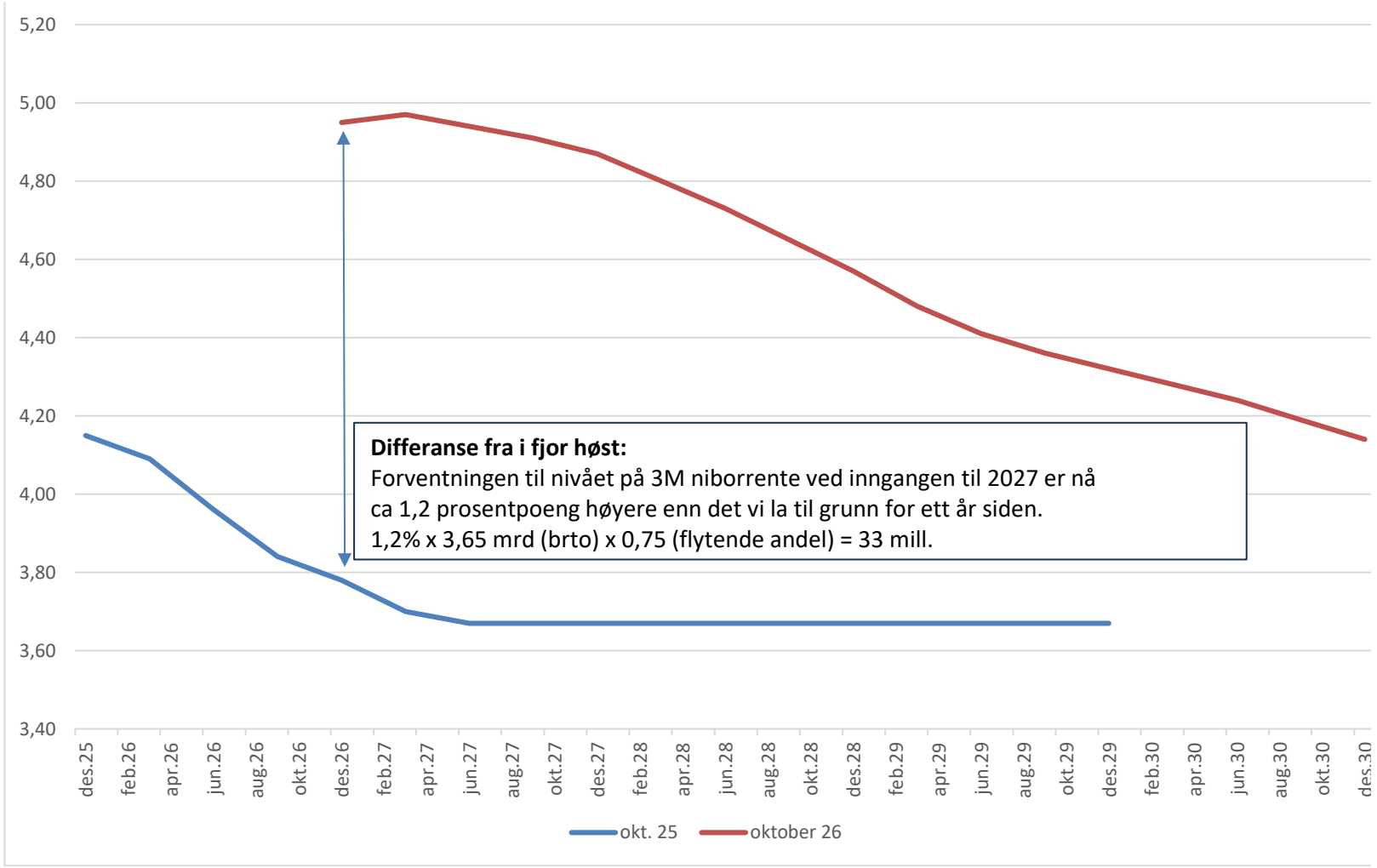
- Å kjøre Åsen og Staup parallelt utfordrer rente- og avdragsnivået vårt
- Bygging av Åsen skole kan gi følgende finanskostnader:
  - Forholdsvis liten effekt i 2027 (ca. 1 mill. kroner)
  - Finanskostnader 2028 ca. 5,5 mill. kroner
  - Finanskostnader 2029 ca. 9,4 mill. kroner
  - Finanskostnader 2030 ca. 12,3 mill.
- Bygging av Staup 2 kan gi følgende finanskostnader:
  - Finanskostnader 2027 ca. 2 mill. kroner
  - Finanskostnader 2028 ca. 14,5 mill. kroner
  - Finanskostnader 2029 ca. 30,5 mill. kroner
  - Finanskostnader 2030 ca. 20,9 mill. kroner (siste tilskudd mottatt)

Utvikling langsiktig gjeld

- Netto gjeld eks. utlån og husbanklån til videreformidling

Tall i 1000 kr.	2026	2027	2028	2029	2030
Gjeld 01.01	3 135 977	3 160 951	3 354 941	3 765 441	3 759 911
Låneopptak	148 974	323 990	550 500	134 470	640
Avdrag	-124 000	-130 000	-140 000	-140 000	-135 000
Gjeld 31.12	**3 160 951**	**3 354 941**	**3 765 441**	**3 759 911**	**3 625 551**

Renteprognose (forwardrenten) svinger med markedets forventninger

Levanger kommune
Levangken tjielte

Hvordan har vi tenkt å følge opp budsjettet?

- Totale innsparinger/omstillinger på nærmere 45 mill. kroner inn mot 2028 (vs. 2026)
- Prosess for neste budsjett/økonomiplan starter ennå tidligere enn i år
  - Rammer skal ut tidligere – mer differensierte innsparingskrav til enhetene
- Enhetsledere skal rapportere på identifiserte tiltak, både kortsiktige og langsiktige
- Ved eventuelle negative avvik fra vedtatt budsjett , skal øvrig planlagt aktivitet vurderes
  - Kan gå utover lovpålagte tjenester/bemanningsnormer, vedtatte tilskudd mm.
- Hver ansettelse skal fortsatt godkjennes av ansettelsesutvalget
- Fortsatt restriksjoner i forhold til innkjøp
- Budsjett- og økonomiplanprosessen for perioden 2027 – 2030 starter i januar
- Rapportering til politikken skjer i henhold til økonomireglementet (måneds- og delårsrapporteringer)

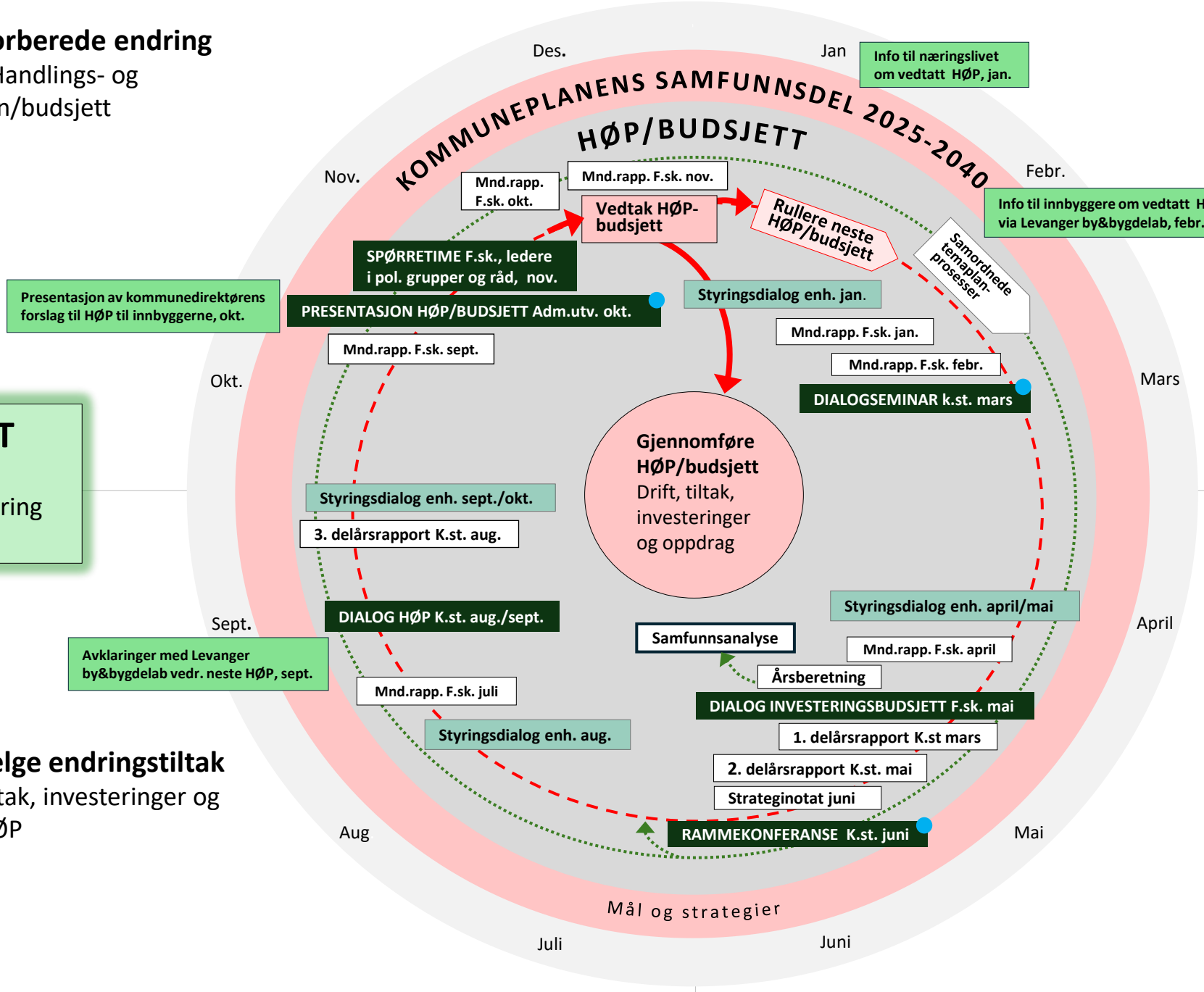
4. kvartal: Forberede endring

- Jfr. vedtatt Handlings- og økonomiplan/budsjett

1. kvartal: Skaffe overblikk

- Årsberetning/Oppdatere samfunnsanalysen
- Virksomhets A3 = overordnede dypdykk

ÅRSHJULET
Helhetlig virksomhetsstyring
Internkontroll

HØP = Handlings- og økonomiplan
Styringsdialoger mellom administrativ og politisk ledelse
Frikjøpte HTV deltar
Styringsdialoger mellom kommunedirektør, økonomi, organisasjon-HR og enhetsledere
Statusrapporter og planforslag
Dialog med innbyggere direkte eller via Levanger by&bygdelab, og med næringslivet

3. kvartal: Velge endringstiltak

- Prioritere tiltak, investeringer og oppdrag i HØP

2. kvartal: Gjøre dypdykk

- Gjennomføre A3 på aktuelle områder
- Strateginotat

Levanger kommune
Levangken tjielte

Skaffe overblikk

- Tettere og mer strukturert oppfølging av regnskap
- Oppfølging av identifiserte tiltak
- Identifisering av nye tiltak for 2027 (inkl. delårsvirkning)
- Identifisering av nye tiltak for 2028 og utover

Gjøre dypdykk

- Konkretisering av nye tiltak for 2027 og 2028 i forbindelse med styringsdialog II
- Settes også i tett sammenheng med rullering av HØP (oppgaveportefølje)

Oppsummert

- Kommunedirektøren legger fram et budsjettforslag uten økning i promillesats for eiendomsskatt i 2027
- Ingen endring av skolestruktur (vi avventer strukturutredningen)
- Investeringer innen helse og oppvekst er tatt inn i forslaget
- Vi har tatt hensyn til prisvekst i enhetene
- Budsjettforslaget legges fram med en driftsmargin på 15 millioner kroner
- Ingen slakke – budsjettforslaget baserer seg på dagens driftsnivå
- Kjente budsjettpremisser
- Stor sannsynlighet at uforutsette endringer i tjenesteleveranser krever bruk av driftsmargin
- Meget krevende ressursallokering fra oppvekst til helseområdet

Framtidstro

- Ressurser
- Kompetanse
- Dedikerte ledere og ansatte
- Relasjonell kapasitet
- Samarbeid/samspill mellom politikk og administrasjon
- Effektive tjenester

Noen velmenende råd

Ikke legg inn uspesifiserte nedtrekk – da tar vi ut **gevinsten** før vi har identifisert **tiltakene**!

Ta hensyn til demografiutviklingen når tjenestestruktur for framtiden skal etableres

Dere har et ansvar for å legge til rette for gode rammebetingelser for neste kommunestyret

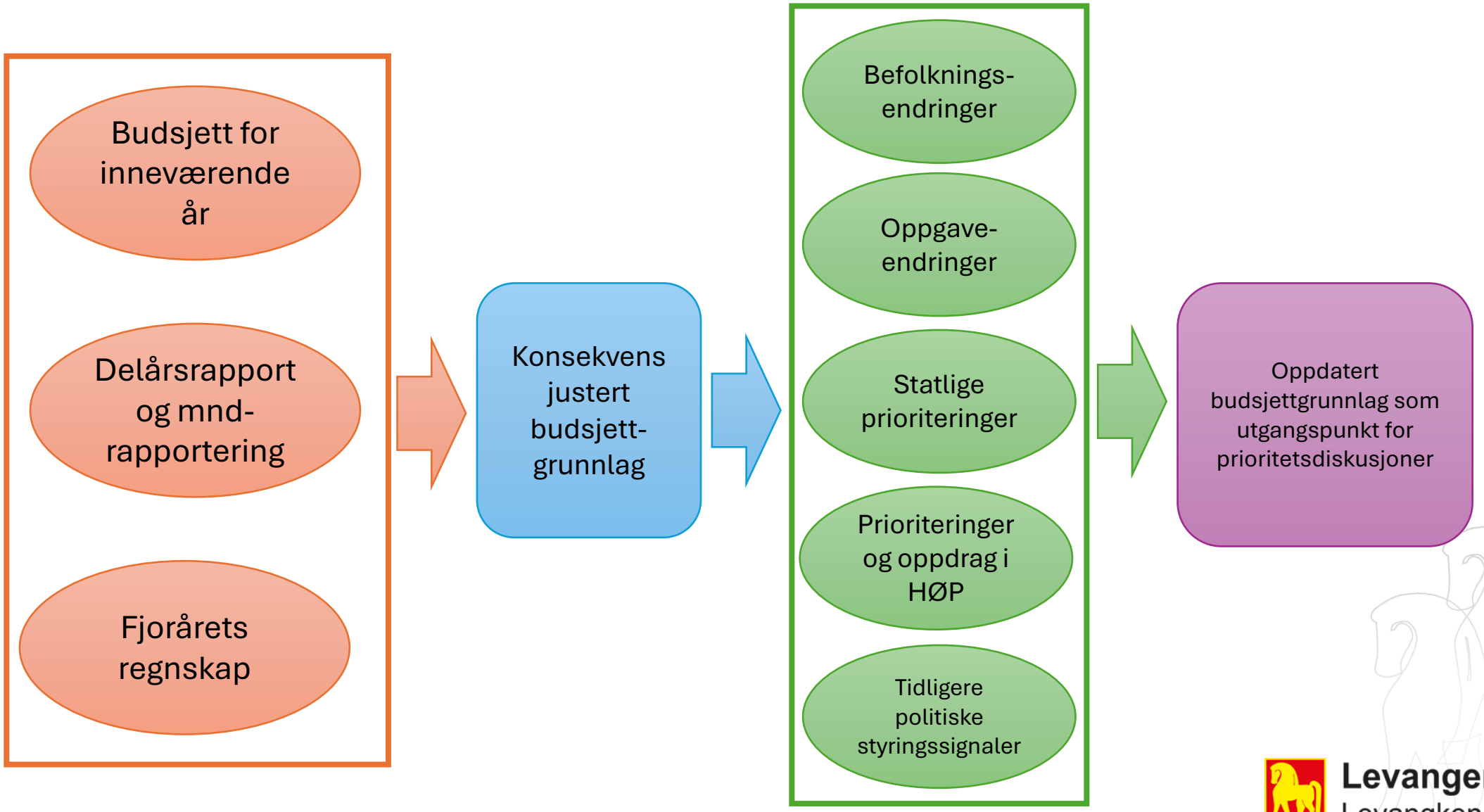
Levanger kommune
Levangken tjïelte

Opplæring i Framsikt

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Oversikt over videre prosess, inkl. frister

Men først:

Levanger kommune
Levangken tjïelte

Risikobilde

- Gjeldsgrad
- Kommunevalg
- Nye brukere